

Kendini Tanımak Üzerine Kişisel

– MESUT ÇİFTÇİ · 04 Temmuz 2024

İnsan hayata anlamlandırmak için ilk önce kendini bilmeli, tanımlamalı ve anlamlandırmalıdır. Kendini bilmeyen, kendini tanımlamayan ve kendini anlamlandıramayan insan elbette ki çevresindekileri yani dünyayı da bilmekte, tanımlamakta ve anlamlandırmakta güçlük çekecektir. Hatta bu güçlük öylesine çetin olacaktır ki başarılı da olamayacaktır. Felsefenin temel taşı da “Nosce de ipsisum” yani “Kendini Tanı” ya da “Kendini Bil”dir. Ancak kendini bilen bir insan çevresindekileri bilebilir.

Açıkçası ilk gençlik yıllarımda bende kendini tanıyan birisi değildim. Anlama serüveninin insanın kendinden çevresine yayılan bir güzergahtan değil, çevresinden kendisine uzanan bir güzergahtan oluşan bir seyahat olduğunu düşünmekteydim. Ancak zamanla ve yaşadıklarımla anladım ki her anlamlandırma insanın kendisini anlayabilmesiyle başlıyor. Bu bahsettiğim seyahatin neresinde olduğumu söyleyemem ancak sonunda olmadığımı farkındayım. Farkında olduğum şeylerden birisi de bulunmaz inci tanesi olmadığım. Genellikle insan kendisini çoğu zaman böyle hisseder. Bu zihnin insana yaptığı bir tür oyundur. Herkes kendisinin en özel olduğunu düşünür. Aslında bu durum belli bir ölçüde sağlıklı bir ruh hali için de gereklidir. Ama fazlası da elbette zararlıdır, azının da zararlı olduğu gibi. Zira insan kendisini değersiz hissederse bunun karşılığında ruhsal durumu bozulur ve tedaviye ihtiyaç duyar. Aynı şekilde insan kendini çok değerli hissederse bu durum da ruhsal bir bozukluğa yol açıp tedavi olması gerekir. Şöyle bir gerçek vardır ki; çoğu insan ikinci durumu yani kendini olduğundan daha özel ve daha değerli sanmanın bir sorun olduğunu düşünmez. Toplum içerisindeki taştan duvarlara çarpsalar da anlamazlar, anlamak istemezler, anlamak işlerine gelmez. Velhasıl-ı kelam her iki uç durum da

probleme yol açmaktadır.

Yukarıdaki satırları okuyan okuyucu ister istemez yazının konusunun insanın kendini tanıma macerası olduğunu, kendini tanımayan insanların hayatta gerçekleştirdikleri yanlış işlerden bahsedileceğini düşünmüşlerdir. Ama kesinlikle böyle bir konu hakkında yazmak niyetinde değilim. E o zaman ne diye tüm bunlardan bahsettin dediğinizi duyar gibiyim. Tüm bunlardan bahsettim çünkü naçizane kendisini tanıdığını düşünen birisi olarak kendimin ne olduğunun ya da ne olmadığının daha doğrusu ne olabileceğinin ya da ne olamayacağını farkında olduğumu sanıyorum. Sahip olduğum yetenekler, çalışma disiplini ve yazdığım öykü, şiir, deneme yazıları ile çok ünlü ve hatta yalnızca ünlü bir yazar ya da şair olamayacağımı biliyorum örneğin. Güzel Türkçemizde “Eğri oturup doğru konuşmak” diye çok anlamlı bir deyim var ve şu an ki durumu çok iyi özetliyor. Yani kısa ömrümüzün kısa dönemlerinde birçok şey olmak istedik; futbolcu, popstar, türkücü, komedyen, stand-up sanatçısı, dizi oyuncusu, manken vb. Ama tüm bunlardan herhangi birisi olmayacağımız; olamayacağımız gün gibi ortadaydı. Biz yalnızca bu hoş hayallere inanmak istedik çünkü bu hoş hayaller kendimizi iyi hissetmemizi sağlıyordu. Ben mesela ilkokulda doktor olmayı düşünüyordum. Ama ne kişiliğim ne sahip olduğum olanaklar ne de yeteneklerim doktor olmaya elverişli değildi. Hayatta yalnızca istemek de elbette hiçbir işe yaramıyordu. Bu isteğin temel nedeni mahallemizde bir abinin üniversite sınavında tıp fakültesini kazanmış olmasaydı. Gerçi o yaşlarda top fakültesi nedir, üniversite nedir, üniversite sınavı nedir hiçbir şeyi bilmiyordum. Bildiğim ve gördüğüm tek şey bu abiden mahalledeki herkesin övgüyle bahsetmesiydi. İnsanlar bu abiyi, zekasını ve çalışma azmini öve öve bitiremiyorlardı. Bu bahsettiğim övgü ve övülme hissi çok hoşuma gitmişti. O yüzden bende büyüyünce ne olacaksın diye sorduklarında doktor olacağım diye cevap veriyordum. Halbuki nereye doktor oluyorsun? Bizim sülalede üniversite okumuş tek kişi benim. Çocukken bırakın kitap okumayı, dershaneye gitmeyi karnımızı bile zor doyuruyorduk. Ben tüm dünyayı yaşadığım mahalleden ibaret sanıyordum. Bu aslında biraz da vizyon meselesi, misyon meselesi. Sanırım ne demek istediğimi çok iyi anlamıştır okuyucu. Yani televizyonda bir oyuncu görürsün gençken ve çok beğenirsin o oyuncuyu sonuç olarak sende oyuncu olmak istersin. Oyunculuğa yetenekli olup olmadığın hususunu düşünmezsin bile. Durum biraz da bundan ibaret işte. Tam da burada ortaya karamsar bir tablo çizip insanların içini karartmayı ya da hayallerini yok etmeyi istemem elbette. Netice de hayat sürprizlerle dolu. İnsan çalışırsa ve yeteneği de varsa neden düşlediği kişi olamasın ki? Burada gerçeklerden bahsediyorum elbette.

Benim kendi gerçekliğimin ise farkındayım. Şöyle ki okunan ve eserleri elden ele, dilden dile dolaşan bir yazar ya da şair olamayacağımı uzun zaman önce fark ettim ve anladım. Yani sevdiğim yazarlardan örnek vermem gerekirse; Peyami Safa, Yaşar Kemal, Orhan Kemal, Sait Faik Abasıyanık, Ömer Seyfettin, Oğuz Atay, Sabahattin Ali, Fakir Baykurt ya da sevdiğim şairler; Atilla İlhan, Orhan Veli Kanık, Edip Cansever, Ülkü Tamer, Ahmet Arif olamayacağım hatta bu insanların yanlarından bile geçemeyeceğimin farkındayım. Bu sebepten artık kendimi bulunmaz hint kumaşı gibi görmüyor ve bu şekilde davranmıyorum. Kendini tanımak insanı özgürleştiriyor da. Bu sebepten yazılar yazarken kendimi kasmıyor ve okunup okunmamak hususunda endişelenmiyorum. Bu tür bir endişeye sahip birisi

olamayacağımlı biliyorum. Aslına bakılırsa ben yazar ve şair olmak için yazmıyorum. Yazma serüvenimin kesinlikle bu amaçlarla bir ilgisi yok. Yazma serüvenimin benim çevremdekilerle de bir ilgisi yok. Yazmak işi tamamıyla kendimle ilgili bir eylem. Zira konuşmak nasıl bir anlatım biçimiye, yazmak da bir anlatım biçimi. Ömrümün hiçbir devresinde konuşma hususunda iyi olmadım. Bu sebepten yazmak istedim her daim. Konuşamadığım içinse yazmak benim için bir rahatlama biçimi haline geldi. Aksi halde yaşamak gerçekten çok zor hale gelecekti benim için. Bir şekilde insanın düşüncelerini paylaşması gerekiyor çünkü. Yoksa insanın düşünceleri paylaşılmadığı zaman bir süre sonra kendini zehirlemeye başlıyor.

İşte tüm bu sebeplerden dolayı yazdıklarım okunmuş mu okunmamış mı; beğenilmiş mi beğenilmemiş mi benim için pek de bir önem arz etmiyor. Yani benim için önemli elbette ama yazacaklarımın güzergahı hususunda önem etmiyor. İnsanlar beğenseler de beğenmeseler de ben yine aynı şeylerden bahsedeceğim. Çünkü benim anlatmak istediklerim bunlar. İnsanların beğenmek istedikleri şeyleri yazayım dedim bir ara, bu kez de yazmak anlamını yitirdi benim için. Elbette bu durumda insanlar şöyle bir soru sorabilirler; “E o zaman ne diye paylaşıyorsun yazdıklarını? Madem önemsemiyorsun okuyucuyu o zaman kendi kendine neden yazmıyorsun?” Son derece haklılar da. Ama şöyle bir gerçek daha da var ki; bende en az herkes kadar insanım. Övülmek ve takdir edilmek isterim. Uğraşmalarımın beğenilmesini isterim. Aslında denklem bu kadar da basittir. Zaten yürüdüğünüz bir yolda olduğunuzu düşünün ve o yolda yürüdüğünüz için insanların sizi takdir ettiklerini hayal edin. Sizi takdir eden insanlara “Yahu ne gerek var bu övgüye ve takdire? Ben zaten bu yolda yürümek zorundaydım.” Mı dersiniz? Yoksa zaten yapmakta olduğunuz için sizi takdir eden insanları sever ve takdir edildiğiniz için daha mutlu ve daha sağlam adımlarla mı yürürsünüz?

Ahir kelam, marifet iltifata tabidir.